

FFDs forsøgs- & udviklingsprojekter om højskolevejledning

Vejledningsprojekt på 8 højskoler 2003/04

I sommeren 2003 gik et 1-årigt vejledningsprojekt med otte højskoler i gang. Målet var at udvikle og afprøve nye vejledningsmetoder. De otte projektskoler var: Andebølle Ungdomshøjskole, Brande Højskole, Den Rytmske Højskole, Gymnastikhøjskolen i Ollerup, Haslev udvidede Højskole, Højskolen på Helnæs, Odder Højskole og Ryslinge Højskole. FFD har afholdt 3 efteruddannelsesmøder med de otte projektskoler, hver gang med eksterne oplægsholdere (Lars Thorkild Bjørn, Finn Thorbjørn Hansen og Bente Højer). Emnerne har været koblingen mellem læring og vejledning, eksistentiel vejledning, gruppevejledning og opbygning af vejledningsnetværk. Pionerskolernes arbejde inden for vejledning har vist sig at være til stor inspiration for de andre højskoler. Tilbagemeldingerne generelt fra de skoler, som arbejder bevidst og formaliseret med vejledning er, at eleverne er glade for det. Når en skole udbyder et valgfag med vejledning er interessen fra eleverne overvældende. Også de personlige samtaler er eleverne generelt glade for. På Ryslinge Højskole oplever vejlederen endda, at forældrene til eleverne har opsøgt højskolens vejledning for at få hjælp til at tackle deres børns vanskelige valg af uddannelse og erhverv. Alle elever er velkomne til at kontakte deres højskole efter endt ophold med henblik på yderligere vejledningssamtaler. Generelt kan man sige, at vejledningen på en højskole er en kontinuerlig proces under hele det lange kursusforløb, både i form af formel vejledning og uformelle samtaler, hvorved den bliver en del af hverdagen. Vejledningen knyttes sammen med den faglige undervisning. Den består typisk af flere personlige samtaler med udgangspunkt i det eksistentielle, det personlige og det faglige. Samtalerne foregår med både lærere og medelever. På alle højskoler arrangeres besøg på uddannelsessteder og i virksomheder som efterbehandles i fællesskab. Timetallet og omfanget er forskelligt alt efter, om højskolen udbyder et ugentligt fag der indeholder vejledning eller om vejledningssamtalen tilbydes 3 – 5 gange i løbet af et kursus.

Andebølle Ungdomshøjskole: Vejledning er obligatorisk for alle og varetages af skolens professionelle vejleder. Desuden er vejledning en del af faget ”Livsværksted”, der består af filosofiske og psykologiske emner. Undervisningen består af mange forskellige aktiviteter, f.eks. kortlægning af leverum (Vance Peavy), individuelle samtaler, gruppeforløb, besøg på uddannelsessteder og arbejdspladser. Ved højskoleopholdets slutning opstiller hver enkelt elev sammen vejlederen en plan over, hvad eleven skal efter højskolen.

Brande Højskole: Tre obligatoriske samtaler med hver elev, hvor der tales om afklaring, mål og handleplan. I de obligatoriske dansktimer arbejder eleverne med livshistorier og undervises i skrivning af jobansøgninger og CV. I faget ”Efter højskolen” arbejdes mere målrettet med studie- og erhvervsvejledning. Alle elever introduceres til MAXI-DUE, som er installeret på flere af skolens computere. Der følges op på højskolens vejledningsindsats gennem interviews på det årlige elevmøde. Brande Højskole har et nært samarbejde med sagsbehandlere fra hele landet.

Den Rytmske Højskole: Hver elev kommer igennem to individuelle samtaler med en vejleder og to gruppesamtaler med vejlederen og de 10 -12 elever, de bor sammen med. Ved kursets start udfylder eleven et skriftligt forventningsskema. Samtalerne omhandler bl.a. tanker om nutiden, fremtiden, elevens personlige og faglige mål samt evaluering og vurdering af højskoleopholdet og elevens egen indsats. Derudover er der en fast ugentlig kontortid med en mere målrettet erhvervs- og

studiemæssig vejledning. Sammen med eleven skriver vejlederen elevens udvidede kursusbevis, som også indeholder en udtalelse.

Gymnastikhøjskolen i Ollerup: I alle højskolens fag er den personlige vejledning og den individuelt rettede feedback en naturlig del af undervisningen. Vejledning har med succes været udbudt som et værksted i en emneuge. Skolen har et IT-rum med adgang til Internettet, på skolens bibliotek står diverse vejledningsbøger, og i læsesalen er informationsmateriale fra forskellige uddannelser tilgængeligt. Op til fristen for den koordinerede tilmelding afholdes en uddannelsesdag med en ekstern, professionel vejleder. Hvert forår har ca. 60 elever en uges praktik på en efterskole.

Haslev udvidede Højskole: Overskriften for skolens arbejde med vejledning er ”vejledning i valg”. Lærerne vejleder den enkelte i forhold til dennes hele situation – eksistentielt, personligt, fagligt og dermed i forhold til uddannelse og job. Der afholdes tre individuelle samtaler på hver 30-45 min. Samtalerne tager afsæt i elevens udfyldelse af et udarbejdet skema (”De ti stærke”). Skolen har et vejledningslokale ”Diamanten” med computer, Internet, info-materiale og vejledningsbøger. Efter ca. 2 måneder er der V-dag – vejledningsdag – med fokus på både personlig, uddannelses- og erhvervsafklaring. Desuden tilbydes valgfaget ”Job og karriere”.

Højskolen på Helnæs: I efteråret 2003 gennemførte Højskolen på Helnæs en spørgeskemaundersøgelse blandt skolens tidligere elever. Resultatet viste, at højskoleopholdet for halvdelen af elevernes vedkommende medvirkede til en afklaring. Knap to tredjedele af de tidligere elever gav desuden udtryk for, at de havde oplevet en fornøden vejledning under opholdet. Det på trods af, at der ikke hidtil havde været tilrettelagt en formaliseret vejledningsindsats.

Odder Højskole: Faget ”Personlig vejledning” udbydes som et valgfag. I valgfaget ligger bl.a. 3 x ½ times personlig samtale pr. elev. Desuden samarbejdes der med Skriveværkstedet i forhold til at skrive en ansøgning og et CV. Eleverne får en måned til at skrive ”En kontrakt med mig selv”, som følges op af en vejledningssamtale. Besøg på uddannelsesinstitutioner, info om uddannelse og erhverv, studie- og erhvervsforberedelse m.m. Et af nøgleordene for vejledningen på Odder Højskole er ærlighed. Ærlighed overfor det, der lykkes, og det der ikke lykkes. Målet er en realistisk, erhvervsrettet vejledning.

Ryslinge Højskole: Alle skolens elever tilbydes individuelle samtaler med skolens professionelle studievejleder. Samtalerne rummer både det faglige, det afklaringsmæssige i forhold til studie- og erhvervsvalg og det personlige. Der har været afholdt uddannelsesdage med studievejledere fra IVUC og studerende fra en række forskellige uddannelser. Der er indrettet et vejledningslokale med info-materiale og Internetadgang. Forsøgsvis har højskolen udbudt et valgfag med gruppevejledning som det centrale. Samtidig gives der en bred orientering om det etablerede uddannelsessystem.

Vejledningsprojekter på Egå Ungdomshøjskole, Højskolen på Helnæs og Odder Højskole, 2002

Egå Ungdomshøjskole: ”Det sokratiske forår” er navnet på et undervisningsforløb, som er resultatet af vejledningsprojektet på Egå Ungdomshøjskole i 2002. Forløbet kombinerer vejledning, eksistentiel afklaring og faglig fordybelse. Det strækker sig over 24 uger med et ugentligt timetal på 7-9 i de første 16 uger, derefter eget projekt i 3 uger med krav til eleverne om en målformulering, der rækker ud over højskoleopholdet, og til sidst 4 timers undervisning i de resterende uger. Undervisningen tager udgangspunkt i ”den kulturelle frisættelse” som et grundvilkår. Erfaringen fra

Egå Ungdomshøjskole viser, at livets mange valgmuligheder ofte er en forbandelse for eleverne og derfor går en vigtig del af undervisningen ud på at lære, hvordan man håndterer valget. Desuden indeholder undervisningen bl.a. studie- og erhvervsvejledning. Hvis eleven ønsker det, står vejlederen også til rådighed for eleven efter opholdet.

Højskolen på Helnæs: I projektet "Den sokratiske sommer" beskrev skolen sit særlige vejledningsrum, som er en kombination af undervisning, vejledning og personlig udvikling med udgangspunkt i et forpligtende fællesskab og personlige samtaler. Højskolen på Helnæs er en højskole for voksne (gennemsnitsalder 42 år) - de fleste i en overgangsfase. Tre grupper med stort behov for vejledning og personlig udvikling: 1) Folk, der har valgt forkert, har ofte haft ansættelse i brancher med stor turbulens, deres alder er 40 – 50 år. 2) Folk, der mener at have valgt forkert (alder: ca. i 30'erne). Hvis de skal skifte karrierevej skal det være nu, men de savner relevante vejledningsmuligheder. 3) Gruppen, der er tvunget til at vælge om grundet mange forskellige ydre omstændigheder, f.eks. den bankansatte der har været udsat for 4 røverier, pædagogen med tinnitus, den selvstændige der har måttet lukke virksomheden, den fraskilte eller den, der har oplevet stor sorg.

Odder Højskole: Navnet på vejledningsprojektet på Odder Højskole blev "Direktør i dit eget liv". Formålet var at give en ekstraordinær vejlednings- og undervisningsindsats med speciel fokus på det "at skabe sig selv", ud fra en Grundtvigsk, sokratisk og eksistenspædagogisk forståelse. Ligesom Egå Ungdomshøjskole var Odder Højskole uddannelsesansvarlig under Den Fri Ungdomsuddannelse hvilket bevirkede, at skolen i forvejen havde en stor viden om og erfaring med vejledning. Målgruppen for vejledningsprojektet "Direktør i dit eget liv" var fortsat unge uden en færdiggjort ungdomsuddannelse. I projektet delte man gruppen op i betegnelserne "fravælgerne" og "de fravalgte". Målet var, at de unge lærte, hvordan de kunne nå deres mål både på det personlige plan, det uddannelsesmæssige plan og i deres fremtidige arbejdsliv. Projektet udmøntede sig i et hovedfag efterfulgt af en emneuge, i alt 100 timer med to lærere tilknyttet.